

Kaatopaikkojen ympäristövaikutuksia ja Helsingin entisten kaatopaikkojen nykytilanne

Toivola, T.

Yhteenveto

Helsingin kaupungin ympäristökeskus on tuoreeseen raporttiinsa koonnut yhteen Helsingin entisten kaatopaikkojen viimeaikaiset tutkimustulokset tulevia riskinarvioiteja ja tutkimuksia varten. Raportti on jatkoa vuoden 1993 selvitykselle "Helsingin jätteenkäsittelyalueet". Helsingissä on ollut vuosikymmenien kuluessa ainakin 15 kaatopaikkaa. Jo 1900-luvun alkupuolella oli käytössä lukuisia pieniä kaatopaikkoja (mm. Vallilan, Grejuksen tilan, Hietaniemen, Ruskeasuon ja Hiidenkiven (Malmin) kaatopaikat). Vanhimmat kaatopaikat eivät tutkimusten perusteella yleensä ole ongelmallisia, sillä niille viety jäte on ollut lähes yksinomaan helposti hajoavaa tavallista kotitalousjätettä ja mahdollisesti paperia ja tuhkaa.

Teollisen toiminnan lisääntyessä perustettiin Helsinkiin 1950 - 1960-luvuilla myös suuria kaatopaikkoja. Ne olivat käytössä yleensä pitkään, ja niille vietiin kotitalousjätteen lisäksi paljon myös teollisuusjätettä. Tällaisia kaatopaikkoja olivat mm. Pasilan kaatopaikka Pasilan aseman pohjoispuolella, Myllypuron kaatopaikka Alakiventien päässä, Vuosaaren kaatopaikka Niinisaarentien pohjoispuolella ja Iso-Huopalahden kaatopaikka Helsingin ja Espoon alueella Iso-Huopalahden pohjukassa Mätäjoen ja Monikonpuron välissä.

Kaatopaikoille toimitetun ongelmajätteen määrä väheni merkittävästi, kun valtakunnallinen ongelmajätelaitos (Ekokem) valmistui vuonna 1984 Riihimäelle. Nykyään Helsingissä ei ole toiminnassa yhtään kaatopaikkaa. Viimeinen Helsingin alueella toiminut kaatopaikka (Vuosaari) lopetettiin vuonna 1988.

Tietoja jätetäytön sisältämistä haitta-aineista sekä jätteen hajoamistilasta ei yleensä ole käytettävissä ja niitä saadaan vain maaperätutkimuksilla. Tutkimusmenetelmien ja laboratorioanalytiikan kehittyessä tiedot kaatopaikoista tarkentuvat jatkuvasti. Vuoden 1993 selvityksen jälkeen on maaperätutkimuksia ja ympäristövaikutusten selvityksiä tehty lähes kaikilla Helsingin kaatopaikoilla. Monien kaatopaikkojen tutkimuksia jatketaan ja näitä alueita kunnostetaan uusien käyttötarkoitusten mukaisesti.

Ympäristökeskuksen mukaan Helsingin entisten kaatopaikkojen tilanne vaikuttaa kokonaisuudessaan hyvältä. Lähes jokaisella kaatopaikalla on tehty maaperä- ja vesitutkimuksia. Osa kaatopaikoista on jo kunnostettu, osalle tehty kunnostussuunnitelma ja monella kaatopaikalla tutkimuksia tullaan jatkamaan. Muista vanhoista kaatopaikosta poiketen Iso-Huopalahden kaatopaikkaa ei ole tutkittu vuoden 1988 jälkeen suoto- ja pintavesiseurantaa lukuunottamatta. Vähäisten tutkimusten vuoksi kaatopaikan aiheuttamia riskejä on vaikea arvioida. Tutkimusten puutteessa kaatopaikkaa ei ole esitetty kunnostettavaksi. Iso-Huopalahden entisen kaatopaikan virkistyskäytön parantamiseen on kuitenkin kohdistunut paljon mielenkiintoa. Ympäristökeskuksen mukaan kaatopaikan tutkimuksia ja kunnostusta tulisi jatkua, jotta voitaisiin vähentää kaatopaikan mahdollisesti aiheuttamia ympäristövaikutuksia. Iso-Huopalahti on yksi Helsingin suurimmista vanhoista kaatopaikoista ja toimi 1970-luvun loppuun saakka. Nyt ilmestyneeseen raporttiin sisältyy myös kirjallisuusosa, jossa käsitellään yleisesti kaatopaikan perustamisedellytyksiä, kemikaalien käyttäytymistä maaperässä, kaatopaikkojen aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja riskien arviointia.